

Integrating Soft Power Elements Into Family Communication Dynamics For Sustainable Relationships

Meltem Özel^{1,a,*}

¹ Adıyaman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu

*Corresponding author

Research Article

History

Received: 13/02/2025

Accepted: 28/05/2025

ABSTRACT

In foreign policy, the “carrot and stick” approach—defined as a hard power strategy—plays a similarly deterministic role in patriarchal family structures. However, could soft power elements also be adapted to family communication? Might such an approach contribute to building more sustainable and healthy relationships? What tools might constitute soft power elements in the context of family communication? This research aims to investigate the integration of soft power strategies into family communication dynamics, examining how approaches traditionally associated with diplomacy and influence could improve family relationships and resolve conflicts. By exploring the adoption of soft power tactics in the realm of family relations, the study seeks to promote healthier, more sustainable interactions and, ultimately, greater harmony and understanding among families. To address these questions, a qualitative focus group study was conducted. The discussions evaluated three soft power-based approaches to family communication: 1) Effective communication skills, 2) Valuing and respecting one another, and 3) Shared experiences and collaboration.

Keywords: Communication, empathy, hard power, soft power, and family communication

Sürdürülebilir İlişkiler İçin Yumuşak Güç Unsurlarını Aile İletişim Dinamiklerine Entegre Etmek

Öz

Dış politikada sert güç unsurları olarak tanımlanan “havuç ve sopa” yaklaşımı, ataeril aile yapılarında da benzer şekilde kader belirleyici bir rol üstlenmektedir. Ancak, yumuşak güç unsurlarının aile içi iletişime uyarlanması mümkün değil midir? Bu tür bir yaklaşım, daha sürdürülebilir ve sağlıklı ilişkilerin inşasına katkı sağlayabilir mi? Aile iletişimi bağlamında yumuşak güç unsurları hangi araçlardan oluşabilir? Bu araştırma, yumuşak güç unsurlarının aile iletişim dinamiklerine entegrasyonunu araştırmayı, geleneksel olarak diplomasi ve nüfuzla ilişkilendirilen stratejilerin aile ilişkilerini nasıl geliştirebileceğini ve çatışmaları nasıl çözebileceğini incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışma, aile ilişkileri alanında yumuşak güç taktiklerinin benimsenmesini araştırarak, daha sağlıklı ve daha sürdürülebilir etkileşimleri teşvik etmeyi ve sonuçta aileler arasında daha fazla uyum ve anlayışı teşvik etmeyi amaçlamaktadır. Bu konuları ele almak için niteliksel bir odak grup çalışması yapılmıştır. Odak grup tartışmalarında, aile içi iletişimde üç yaklaşım yumuşak güç bağlamında değerlendirilmiştir: 1) iyi iletişim becerileri, 2) değer verme ve saygı duyma, 3) paylaşım. Bu üç yaklaşımın benimsendiği ailelerde daha sağlıklı, sağlam ve sürdürülebilir ilişkiler inşa edildiği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: İletişim, empati, yumuşak güç, sert güç, aile içi iletişim

Copyright

This work is licensed under
Creative Commons Attribution 4.0
International License

Giriş

“Güç aşk gibidir; yaşaması, tanımlanmasından ve ölçülmesinden daha kolaydır” der Joseph Nye. Sert güç, başkalarının davranışlarını etkilemek için zorlama, güç veya somut teşviklerin kullanılması anlamına gelmektedir. Bu genellikle dış politikada veya diğer bağlamlarda arzu edilen sonuçlara ulaşmak için askeri gücü, ekonomik yaptırımları veya diğer doğrudan baskı biçimlerini içermekte ve genellikle hedef kitle veya birey üzerinde hakimiyet ve kontrolü vurgulamaktadır. Sert güç taktikleri genellikle hedeflere ulaşmak için tahakküm, kontrol ve ceza tehdidini vurgulamaktadır. “Havuç ve sopa” perspektifinden bakıldığında sert güç, davranışı etkilemek için zorlayıcı önlemlerin ve somut teşviklerin kullanılması olarak tanımlanabilir. Sert gücün “havuç” yönü, itaati veya iş birliğini teşvik etmek için ödüller veya faydalar sunmayı içerirken, “sopa” yönü, istenmeyen davranışları caydırmak veya itaati zorlamak için tehdit veya cezai önlemlerin kullanılmasını içermektedir.

Yumuşak güç ise başkalarının tercihlerini ve davranışlarını şekillendirmek için cazibe, ikna ve kültürel etkinin kullanılmasını içermektedir. İlişkiler kurmak, iş birliğini geliştirmek ve hedeflere ulaşmak için diplomasi, ideoloji, kültür ve değerler gibi maddi olmayan varlıklara dayanmaktadır. Yumuşak güç, yalnızca baskı veya maddi teşviklere dayanmak yerine, başkalarının değerlerine ve inançlarına hitap etme yeteneğiyle karakterize edilmektedir. Aile ilişkileri alanında yumuşak güç taktiklerinin benimsenmesini araştıran bu makalede, öncelikli olarak iletişim, kişiler arası iletişim ve aile içi iletişim kavramları açıklanmakta, sonrasında güç ve otorite dinamikleri ile yumuşak güç ve sert güç kavramları tanımlanmaktadır.

Yumuşak güç kavramının aile ilişkilerine uyarlanmasına yönelik literatürde herhangi bir çalışma bulunmamaktadır. Bu bağlamda bu çalışma literatüre önemli bir katkı sunmaktadır.

Çalışma, aile ilişkilerinde yumuşak güç taktiklerinin benimsenmesini araştırarak, daha sağlıklı ve sürdürülebilir etkileşimleri teşvik etmeyi ve böylece aileler arasında daha fazla uyum ve anlayış sağlamayı amaçlamaktadır. Bu konuları ele almak için niteliksel bir odak grup çalışması yapılmıştır. Odak grup tartışmalarında, aile içi iletişimde yumuşak güç bağlamında üç yaklaşım değerlendirilmiştir: 1) iyi iletişim becerileri, 2) değer verme ve saygı duyma, 3) paylaşım. Bu üç yaklaşımın benimsendiği ailelerde, daha sağlıklı, sağlam ve sürdürülebilir ilişkiler inşa edildiği düşünülmektedir.

İletişim

İletişim, bir ortamda bulunan nesneler, olaylar ve durumlarla ilgili değişimleri bildiren, bu konulardaki bilgilerini paylaşan; aynı nesneler, olaylar ve sorunlar karşısında benzer yaşam deneyimlerinden doğan benzer duyguları ifade eden insanların oluşturduğu topluluk ya da toplum yaşamı içinde gerçekleşen tutum, yargı, düşünce ve duygu alışverişidir (Oskay, 2015, s. 23). Canlılar arasında

yalnızca insan simgeler (semboller) oluşturma yeteneğine sahiptir. Bu yeteneği sayesinde, başkalarına sadece duygularını ifade etmekle kalmaz, aynı zamanda düşüncelerini ve bilgilerini de biriktirip aktarabilir (Zillioğlu, 2014, s. 24). İletişim, günlük yaşamımızda nesneleri ve insanları tanımlar; farklı toplumsal roller üstlenen kişilere bu rolleri yerine getirirken rehberlik eder ve bu rol dağılımından doğan toplumun o dönemdeki yaşam tarzını öğretir, kabul ettirir ve yeniden üretimi için gerekli değerlendirme biçimlerini kazandırır (Oskay, 2015, s. 16).

İnsanın sosyal bir varlık olması, iletişim kurma isteğini bir ihtiyaç hâline getirir. Özellikle paylaşımda bulunma arzusu ve gereksinimi, iletişimin ortaya çıkış nedenlerinden biridir (Tulmaç, 2024). Tüm insanların her iletişim eyleminde bilgilenmek, ikna etmek, bilgi vermek, yönetmek, eğlenmek gibi çeşitli nedenleri ve amaçları vardır (Zillioğlu, 2014, s. 26). Bıçakçı (2002, s. 13-17)’ya göre iletişim beş temel amaca yönelik olarak gerçekleşir: var olmak, haberleşmek, paylaşmak, etkilemek ve yönlendirmek ile eğlendirmek ve mutlu olmak.

İnsanların karşılaştığı ve ilişki kurduğu her yerde, her durumda ve her mekânda, farklı dil biçimleriyle kodlanmış bir iletişim süreci yaşanır. En basit düzeyde bile iletişim, üç temel öğeye dayanır: iletiyi gönderen, iletiyi alıp çözen ve bu ikisi arasında iletinin aktarılmasını sağlayan bir iletişim kodlaması, yani bir ileti (Oskay, 2015, s. 17-23).

Kişiler Arası İletişim

Her iletişim durumu, kaynak ve hedefin karşılıklı bağımlılığı anlamına gelir. Bu bağımlılığın dört düzeyi vardır: tanımsal ve fiziksel, etki-tepki, empati (başkasını anlama yeteneği) ve etkileşim. Bu düzeyler her iletişimde bulunabilir, ancak her iletişimin gerçek bir etkileşimle sonuçlanması nadirdir ve belirli koşullara bağlıdır. Tanımsal ve fiziksel düzeyde bağımlılık, kaynağın ve hedefin birbirine göre tanımlanmasıyla ilgilidir. Hedefi tanımlamadan kaynağı, kaynağı tanımlamadan hedefi belirlemek mümkün değildir. Bu, kaynağın ve hedefin mevcut veya gelecekteki, yakın veya uzak varlıklarının gerekliliğini gösterir. Etki-tepki düzeyi, geri besleme sürecinde az ya da çok gerçekleşen bağımlılığı ifade eder. Bazı iletişim durumlarında hiç tepki almamak da bir tür tepki sayılabilir. Gönderilen bir mektuba veya yayınlanan bir programa hiç tepki almamak, ilgisizliği yansıtan bir tepki olabilir. Bu durumun nasıl değerlendirileceği, koşullara ve ilişkilere bağlıdır. Empati düzeyinde bağımlılık iki şekilde ele alınabilir. Bir görüşe göre, insanlar başkalarını kendilerine göre değerlendirir ve karşındakinin davranışlarını, sözlerini/iletilerini kendi koşullarında nasıl davranıyorsa öyle anlamlandırır. Buna içten dışa doğru çıkarsama denir. Diğer görüşe göre, insan başkasını tanımak ve anlamak için kendisini onun yerine koyar (role taking). Onun ne düşündüğünü ve hissettiğini anlamaya çalışır. Her iki yaklaşım da iletişimde bulunanların karşılıklı beklentileriyle ilgilidir. İletişimde gerçek bir etkileşim sağlamak, bu iki empati biçiminin birlikte ve karşılıklı olarak gerçekleşmesine bağlıdır. Böyle bir etkileşim düzeyine ulaşmak, özellikle kişiler arası iletişimde mümkündür. Bu düzeyde bir iletişim ve etkileşim, insanlar

arası ilişkilerde bir hedef ve idealdir. Çünkü, paylaşma, bütünleşme ve uyum içinde davranma anlamında etkileşim çok sık başarılabilen bir durumdur (Zıllıoğlu, 2014, s. 243-247). Çocukları dinlerken, ebeveynler için en gerekli becerilerden biri empatidir. Empati, kişinin kendini karşısındaki bireyin yerine koyarak onun duygu ve düşüncelerini doğru şekilde anlamasıdır (Dökmen, 1994). Sağlıklı iletişim kurabilmek için, duygu ve düşüncelerinizi samimi ve açık bir şekilde ifade etmek önemlidir.

Sağlıklı bir iletişimde, bir iletişim becerisi olan "ben dili", kişinin o anda karşılaştığı durum veya davranış karşısında, kişisel tepkisini duygu ve düşüncelerle açıklayan bir ifade tarzıdır. Duygu ve düşüncelerin içtenlikle ifade edilmesidir. Başkalarıyla ilgili değerlendirme ve yorumlar değil, kendi duygu ve yaşantılarımızı açıklamaktadır. Yüksel-Şahin (2010)'e göre iletişim sürecinde "ben dili" kullanarak kendinizi ifade etmek, karşınızdaki kişinin sizin duygularınızı doğru anlamasına yardımcı olur. "Ben dili", duygularınızı ve düşüncelerinizi kişisel deneyimlerinize dayandırarak ifade etmenizi sağlar, böylece karşındaki kişi üzerinde suçlama veya küçümseme hissi uyandırmadan iletişim kurabilirsiniz.

Kişiler arası iletişimin sağlıklı işleyişi, tarafların becerilerine bağlıdır. Bu beceriyi kazanmak için birey hem kendi düşüncelerini ve duygularını hem de karşısındakinin düşüncelerini ve duygularını anlayıp, bunların nedenlerini ve kaynaklarını değerlendirebilme yeteneğine sahip olmalıdır. Kendini tanımayan ve tepkilerini anlamlandıramayan bir insan, sürekli mutsuz olur ve bu mutsuzluğu çevresine de yansıtır. Duygusal dalgalanmalar altında tutarsız davranışlar sergileyen biriyle başarılı bir iletişim kurmak ve sürdürmek mümkün değildir. Kendisiyle barışık olmayan bir insanın, başkalarıyla barışması beklenemez. Uzlaşma amacıyla iletişim kuran birey, öncelikle kendi gerçekleriyle uzlaşmalıdır. Başkalarını anlamaya çalışmanın ön koşulu budur. Kişiler arası iletişim, kaynak ve hedef kişiler arasında karşılıklı olarak gerçekleşen yazılı, sözlü veya sözsüz duygu ve düşünce aktarımlarıdır. Bu tür iletişimin temel ilkesi etkileşimdir. Baba ile oğulun konuşması, iki arkadaşın mektuplaşması, sevgililerin bakışması hep etkileşim içeren eylemlerdir. Kişiler arası iletişimi yüz yüze olduğu kadar teknolojik araçlarla da gerçekleştirmek mümkündür. Araçlı veya araçsız olsun, kaynak ve hedef birimler arasındaki iletişim biçimi anında etkileşime, yani doğrudan geri bildirim elveriyorsa, kişiler arası iletişim olarak tanımlanır. Kişiler arası iletişim, toplumsal yaşamdaki bireylerle var olur. Bireylerin kişisel özellikleri, sosyoekonomik konumları, yakınlık dereceleri ve toplumdaki egemen değer yargıları, iletişimin niteliğini belirlemede rol oynar (Bıçakçı 2002, s. 69-71).

Aile İçi İletişim

İlişki kültürü, hem aile içi hem de diğer yakın ilişkilerdeki iletişimi tanımlamak için kullanılan bir metafordur. Bu metafor, insanların etkileşimlerinde özel kodlar ve benzersiz kurallar dizisi oluşturarak, yakın ilişkilerde kendi ahlaki ve sosyal düzenlerini kurduklarını ifade eder. İronik olarak, kültür teriminin bu şekilde kullanılması, yakın ilişkilerin benzersizliğini ve mahremiyetini vurgularken, karşılıklı

bağımlılık, gelenek, yükümlülük ve sadakat gibi diğer kültürel değerlere göre kültürel bir önyargıyı ortaya çıkarır (Sillars, 1995, s. 375).

Geçmişten günümüze aile yapısı, toplumların sosyoekonomik yapısına paralel olarak şekillenmiştir. Feodal düzenin kalıntıları üzerine kurulan kapitalist sistemde de aile, burjuva erkeğinin egemenliği altında var olmuştur. Burjuva erkeği, mirasını aktaracağı oğlunun biyolojik babası olduğundan emin olmak için kadının sadakatine önem vermiş ve böylece tek eşli aile yapısı yaygınlaşmıştır. Burjuva hukukunun oluşturduğu bu tek eşli aile modeli, cinsiyet temelli iş bölümü ve otorite ilişkileri açısından halk için de bir örnek olmuştur. Artan iş yükü, çekirdek aile yapısının değişmesine neden olmuştur. Ana, baba ve çocuktan oluşan çekirdek aile, ortak zamanlarını ve yaşam alanlarını kaybetmeye başlamıştır. Ailesel mülkiyet kavramı bireysel mülkiyete dönüşmüştür. Aile bireyleri ayrı televizyonlar, bilgisayarlar ve telefonlar kullanmakta ve ayrı araçlarla işe gitmektedir. Bu bireyci anlayış, yalnızlık ve yabancılaşmayı artırmaktadır. Ortak dayanışma duygusunun yerini bireysel doyum arayışları aldıkça, çekirdek aile çözülme sürecine girmiştir. Çekirdek ailenin bu sağlıksız altyapısı, etkili bir iletişim ortamı kurmayı zorlaştırmaktadır. Ancak bu durum, aile içi dayanışmanın önemini daha da belirgin hale getirmektedir. Aile içi iletişim kopukluklarını önlemek için çatışmaların yapıcı tartışmalarla çözülmesi gerekmektedir (Bıçakçı 2002, s. 79-84).

Aile içi iletişim; eşler arasında, çocuklarla anne-baba arasında, anne ya da babayla çocuk arasında ve kardeşler arasında kurulan iletişim biçimidir (Şahin ve Aral, 2012, s. 62).

Olson ve DeFrain (2000)'e göre, eğer bir aile iyi iletişim becerilerine sahipse, aile bütünlüğü ve aile uyumu daha yüksek olur. Ünlü terapist Virginia Satir, her insanın doğuştan beş temel özgürlükle donatıldığını iddia eder. Bu özgürlükler şunlardır (akt. Cüceloğlu, 2011, s. 63-66):

1. Anlık algılama ve gözlem özgürlüğü
2. Kendi düşüncelerini özgürce ifade etme özgürlüğü
3. Kendi duygularını serbestçe ifade etme özgürlüğü
4. İsteddiği şeyleri isteme veya reddetme özgürlüğü
5. İsteddiği şekilde gelişerek kendi benliğini gerçekleştirme özgürlüğü

Ataeril burjuva ailesinde, mülk sahibi erkeğin güçlü konumu, anne ve çocuklar üzerinde baskı yaratmaktadır. Bu yapı alt ve orta sınıflarda da devam etmektedir. Eve giren paranın sahibi genellikle erkektir ve paranın kullanım hakkı aile reisinde toplanmaktadır. Bu olumsuz durumu, mevcut sistemin değer yargılarını sorgulamadan değiştirmek mümkün değildir. Etkili iletişimin ön koşulu olan eşit söz hakkı, eşit güçlere dayanmaktadır. Aile bireyleri arasında eşitlik ilişkilerinin kurulması için, güçsüz bireylerin güçlü bireylere karşı mücadele etmesi kaçınılmazdır. Güçlü bireylerin de kendi rollerini, dışarıda daha güçlü kişiler karşısında yaşadıkları zorlukları düşünerek değerlendirmesi önemlidir (Bıçakçı 2002, s. 79-84). Aile, bir sistem oluşturur ve her birey bu sistemin bir parçası olarak çeşitli roller üstlenir, böylece sistemin işleyişine katkıda bulunur. Her sistem ve bu sistemdeki her rol, kendine has bir kişilik ve davranış modeli geliştirir. Bu kişilik ve davranış modelleri, bireyin uyumlu veya uyumsuz olmasını belirler. Doğumla birlikte, bebeği etkileyen

ilişkilerin kapsamı genişler; ailedeki bireyler arasında anne, baba, abla, ağabey, amca, hala, dayı, teyze ve çocuk bakıcısı gibi birçok kişi bulunabilir. Bu ilişkiler ağı içinde her birey, kendi benlik bilincini ve kişiliğini geliştirir. Aile içindeki roller katıysa, dünyayı kategoriler içinde gören, “kalıplaşmış benlik yapısı” olan bireyler yetişir. Aile rolleri esnekse, dünyayı çok boyutlu görebilen, hoşgörülü bireyler yetişir. Birey, davranışlarıyla içinde yetiştiği aileyi yansıtır. Ailenin karşılaşması gereken temel ihtiyaçlar vardır. Bunlar: 1. değerli hissetme 2. güven ortamı 3. yakınlık ve dayanışma duygusu 4. sorumluluk duygusu 5. mücadele etme ve başarıma 6. kendini gerçekleştirme 7. manevi yaşamın temellerini oluşturma ortamıdır. Bu ihtiyaçları karşılanan çocuklar sağlıklı büyürken, karşılanmayanlar sağlıklı gelişir. Sağlıklı aile düzeninde her birey, görev ve sorumluluklarını doğal bir şekilde yerine getirir; aralarında olumlu duygusal bağlar bulunur ve kişiler bağımsız olmalarına rağmen birbirlerine istekle ve memnuniyetle yardım ederler. Sağlıklı aile düzeninde, ebeveynler dahil herkes duygusal ve bilişsel olarak sürekli olarak gelişim içindedir. Aile, üyelerini değerli görür ve bireylerin kişisel değerlerini olumlu yönde güçlendirir. Aile, toplumla dengeli bir ilişki içindedir, ne toplumdan izole olur ne de toplumun baskısına tamamen boyun eğerek (Cüceloğlu, 2011, s. 57-58). Sağlıklı aile yapısı, açık iletişim, karşılıklı değer verme ve iş birliği temeline dayalı bir model olarak tanımlanabilir. Sağlıklı aile, iletişim kopukluğunun yaşandığı, otoriter güç kullanımının baskın olduğu ve bireylerin duygusal ihtiyaçlarının yeterince karşılanmadığı bir aile yapısı olarak tanımlanabilir. Bu tür ailelerde bireyler arasında sağlıklı etkileşim kurulamamakta, duygusal bağlar zayıf kalmakta ve bireylerin kişisel gelişimleri olumsuz yönde etkilenmektedir.

Uluocak (2015, s. 193-195)'a göre, sağlıklı bir aile içi iletişim, bireylerin rasyonel ve etkin davranışları ile birbirlerinin ve sorumluluklarının farkında olmaları sayesinde kurulabilir. Ayrıca, iletişimin sağlıklı bir biçimde sürdürülebilmesi için bazı noktalara dikkat edilmesi gerekmektedir. Özellikle eşlerin açık ve paylaşımcı bir iletişim kurmaları, çocuğun sağlıklı gelişimi açısından da büyük önem taşımaktadır.

Gordon (1997), aile içi iletişimde emir vermek, yönlendirmek, uyarmak, gözdağı vermek, ahlâk dersi vermek, öğüt vermek, çözüm ve öneri sunmak, nutuk çekmek, yargılamak, eleştirmek, suçlamak, aynı fikirde olmak, ad takmak, alay etmek, tanı koymak, duyguları paylaşmak, sorgulamak, sözünden dönmek, oyalamak ve konuyu saptırmak gibi tutumların iletişimi engellediğini ifade etmektedir.

Şermin Yaşar'ın 'Söyleme Bilmesinler' romanında aile içi iletişimsizlik, kıskançlık, önyargı, empati eksikliği, suçluluk duygusu ve güvensizlik gibi olumsuz durumlara yol açmaktadır. Kardeşler arasında yaşanan kıskançlık ve empati eksikliği, anneye ve eşlere karşı beslenen ön yargılar, bireylerin birbirine güvenememesi ve özellikle babanın yaşananlardan kendini sorumlu hissetmesi, aile bağlarını zayıflatan temel etkenler arasında yer alır. Bu unsurlar, bireyler arası duygusal mesafeyi artırmakta ve aidiyet hissinin zedelenmesine neden olmaktadır (Gülveren, 2024, s. 304).

Güç ve Otorite Dinamikleri

“Güç” kavramı, siyasi sistemler içinde organize edilmiş bir egemenlik aracı olarak işlev görür. Ekonomik değer açısından mülkiyet ilişkileriyle ilişkilendirilen her şey, gücün bir göstergesidir. Feodal sistemde toprak sahibi olmak, kapitalist düzende ise üretim araçlarının ve sermayenin kontrolü gücü simgeler. Bu ekonomik güç, toplumsal yaşama da yansır; en güzel ve en pahalı şeylere sahip olmak güç gösterisi olarak kabul edilir. “Güç” olgusu, otorite kurmayı meşrulaştırır. Otorite, bir bireyin, bir görüş sisteminin veya bir organizasyonun belirli nitelikleri ve gösterdiği hizmetlerle kazandığı, toplum tarafından kabul edilen nüfuzu olarak tanımlanabilir. Max Weber'e göre otorite, otorite sahibinin iradesini açıkça ifade etmesi ve diğerlerinin bu iradeyi kendi davranışlarında özümsemesi ve ona göre hareket etmeleriyle ilgilidir. Otoritenin doğal olarak kabul edilmesinin temel nedeni, sahip olduğu ekonomik veya mesleki gücü, topluma değer biçerek meşrulaştırmasıdır. Güç ve otorite ilişkileri, “şiddet” olgusunu da tetikleyebilir. Otoritenin meşruluğu, genellikle şiddet üzerine kurulu ulus devletin temelinde yatar. Weber'e göre, devlet bir toprak parçası üzerinde fiziksel şiddetin meşru kullanımını denetleyen bir insan topluluğudur. Sonuç olarak, güç ve otorite ilişkileri, güçlü ve güçsüz arasındaki çelişkiyi derinleştirerek şiddetin kullanımına ortam hazırlar (Bıçakçı 2002, s. 74-75). Güç, iki taraf arasındaki bir ilişki olarak değerlendirilebilir. Geleneksel anlayış, böyle bir ilişkide eşitsizlik olduğunu, yani güçlü tarafın zayıf taraf üzerinde, zenginin ise fakir üzerinde güce sahip olduğunu ileri sürmektedir. Yin-Yang felsefesine göre, kuvvette zayıflık, zayıflıkta kuvvet vardır. İki taraf arasındaki güç dengesi zamanla değişir. Yumuşak güç, sabit bir güç olmaktan ziyade, farklı değişkenlere bağlı olarak güçlenip zayıflar (Walch, 2004; Cristo, 2005). Otorite ve güç kavramları yalnızca siyasi ya da kurumsal yapılarla sınırlı değildir; bu kavramlar, bireyler arası ilişkilerin en temel birimlerinden biri olan aile içinde de önemli bir rol oynamaktadır. Özellikle ebeveynlik sürecinde otoritenin nasıl kurulduğu, gücün nasıl kullanıldığı ve bu gücün zaman içinde nasıl şekillendiği, aile içi iletişimin niteliğini doğrudan etkilemektedir. Yönetim bilimlerinde olduğu gibi aile yapısı içinde de otorite çoğu zaman doğal bir kabul olarak görüldüğü de çocukların gelişimi, toplumsal değerler ve bireysel farkındalık düzeylerindeki değişimlerle birlikte bu otoritenin biçimi ve etkisi dönüşüme uğrayabilmektedir. Dolayısıyla, güç ve otoritenin aile içi dinamiklerdeki yansımalarını incelemek hem ebeveynlik pratiklerini hem de sağlıklı iletişim biçimlerini anlamak açısından önem taşımaktadır.

Batı orta sınıf toplumunda yetişkin-çocuk iletişimi için kültürel ideal, Baumrind'in “otoriter” ebeveynlik kavramıyla ifade edilmektedir. Otoriter ebeveyn, hem talepkâr (sınırlar koyma, başarıyı teşvik etme anlamında) hem de duyarlı (dikkatli, demokratik, esnek ve iletişimsel) bir tutum sergiler. Bu stil, yetkinlik, bireysellik ve eşitlikçilikle uyumludur ve aile ilişkilerinin açık iletişimle aracılık edildiği görüşünü yansıtır. Buna yakın olan bir diğer kavram ise “kişi merkezli” mesajlardır. Kişi merkezli mesajlar, davranışın psikolojik nedenlerine ve sonuçlarına odaklanır, atanmış

statüye (yani “pozisyonel” mesajlara) değil. Kişi merkezli mesajların, çocuğun sosyal yetkinliğin anahtarı olarak görülen psikolojik yapılarının gelişimini teşvik ettiği düşünülmektedir; ancak kişi merkezli iletişim, anlamların belirsiz ve bireyselleştirilmiş olduğu açık rol sisteminde işlev görmeyi sağlar. Kişi merkezli mesajlar, rollerin ve anlamların kültürel olarak belirlenmiş bilgiye dayandığı kapalı rol sisteminde sosyal yetkinliği teşvik etmez. Otoriter ebeveyn, ebeveyn otoritesi, gelenek, itaat, katı disiplin ve tek yönlü iletişimi vurgular. Bu tanım, hiyerarşik aile kültürlerindeki ebeveyn kontrolünü bir ölçüde yansıtsa da otoriter terimi bu ailelerdeki besleyici, sıcak ve karşılıklı ilgiyi genellikle göz ardı etmektedir (Sillars, 1995, s. 388).

Her aile sistemi kendi işleyişini sağlayan kurallara sahiptir. Sağlıksız ailelerde bu kurallar genellikle gizli ve ima edilerek kalırken, sağlıklı ailelerde ise açık ve net bir şekilde belirtilir. Otorite, gizli aile normlarını yürüten ve pekiştiren kişidir. Otoriteye karşı gelmemek, onun talimatlarını yerine getirme, övgüye değer bir nitelik olarak kabul edilir. Kim yetkiyi memnun ederse, o değerlidir. Bir bireyin duygu ve düşünceleri, yalnızca yetkinin onayını aldığı anda değerlidir; otoritenin hoşlanmadığı algılar, duygular ve düşünceler değersiz kabul edilir. Bu tür aile ortamlarında çocuklar, kendi içsel deneyimlerine güvenmeyi öğrenemezler; en büyük nitelik, otoritenin memnuniyetini sağlamak, onun beklentileri doğrultusunda düşünmeyi ve duygularını değiştirmeyi gerektirir. Kendi iç dünyasında boş, dıştan kontrol edilen biri olma yoluna girmişlerdir. Otorite haksız veya haklı, zeki veya aptal, ahlaki veya ahlaksız olabilir. Sağlıksız ailelerde üyelerden beklenen, otoriteye koşulsuz itaattir. İtaat, başlı başına bir erdem olarak kabul edilir. Sağlıksız aile dinamiklerinin büyük bir kısmı toplumsal kültür tarafından şekillendirilir. Bu nedenle, toplumsal ortamda sağlıksız aile yapıları oluşturmak, sağlıklı ailelerden daha kolay olabilir. Kültür, evlilik, ebeveynlik ve itaate dayalı anlayışı aile oluştururken temel referans noktaları olarak sunar (Cüceloğlu, 2011, s. 83-84).

Sert ve Yumuşak Güç

Güç, her zaman ilişkilerin mevcut durumuna bağlıdır (Baldwin, 1979, s. 161-194). Davies'e (1991) göre, bir kişinin güç sahibi olduğu, şu niteliklerden biri veya bunların kombinasyonuna sahip olması ile ifade edilir: statü, otorite, itibar, para, bilgi ve güzellik. Nelson Mandela ya da Rahibe Teresa gibi kişiler itibarlarından dolayı yumuşak güce sahiptirler (Fan, 2008). Genel olarak güç, bir kişinin istediği sonuçları elde edebilme ve başkalarının davranışlarını etkileyebilme yeteneği ve şekillendirme becerisidir. İnsanlar, amaçların meşru olduğuna inanırlarsa, tehdit veya teşvik kullanmadan da ikna edilebilirler. Sert güç, teşvik veya tehdide dayanabilir, ancak bazen istenilen sonuçlar somut bir tehdit veya ödül olmaksızın da elde edilebilir (Nye, 2017, s. 19-58). Sert güç, dış politika amaçlarını gerçekleştirmek ve diğer hükümetleri etkilemek için

kullanılan askerî ve polis gücünü ifade eder. Askerî gücün dış politikada etkili bir araç olabilmesi, büyük ölçüde silahlı kuvvetlerin etkinliğine bağlıdır. Dünya siyasetinde önemli rol oynamayı hedefleyen ülkeler, her zaman güçlü ordulara ve donanmalara sahip olmaya önem vermişlerdir (Öymen, 2005, s. 166).

Yumuşak güç, başkalarını zorlamadan, onların sizin istediğiniz sonuçları istemelerini sağlamaktır. Güç, ilişkilerde cazibenin kimyasına bağlıdır. İş dünyasında ise, zeki yöneticiler liderliğin sadece komut vermekten ibaret olmadığını, davranışlarla örnek olmayı ve diğerlerini cezbetmeyi gerektirdiğini bilirler. Büyük kuruluşları sadece komutlarla yönetmek zordur; bunun yerine, değerlerin benimsetilmesi önemlidir. Sert güç ve yumuşak güç bazen birbirlerini desteklerken, bazen de engelleyebilir. Akıllı güç, yumuşak ve sert gücün dengeli ve stratejik kullanımıdır (Nye, 2017, s. 19-58). Yumuşak güç, yalnızca hedeflerin çatışması bağlamında anlamlıdır; ikna ve cazibe, davranışı etkilemek için kullanılabilir (Fan, 2008).

Yöntem

Bir insanın bireysel davranışı ile grup içindeki davranışları arasında farklar vardır. Gruplar, kendilerine özgü normatif kalıplar yaratırken, aynı zamanda içinde bulundukları kültür ve değerler sistemini de yansıtır. Eğitim, Sosyoloji, Psikoloji ve Örgüt Bilimi gibi alanlarda, grupların insan davranışını nasıl değiştirdiğine dair birçok örnek ve çalışma mevcuttur. Karar verme süreçlerinde “grup süreçlerini” kullanmanın birçok faydası olduğu belirtilmektedir. Örneğin gruplar bireylere oranla daha yaratıcıdır, daha hızlı sorun çözebilirler, kısa sürede ve daha fazla sayıda seçenek üretebilirler ve benzeri (Yıldırım & Şimşek, 2016, s. 157-158). Odak grup görüşmesine katılacak kişiler arasında tartışılan konu, ürün veya hizmetle ilgili ortak bir deneyimin olması esastır. Katılımcı sayısı 6-8 kişi arasında olmalıdır. Sürecin etkili olması için, deneyimli bir yöneticinin tartışmayı yönetmesi gereklidir. Rahat, tehditkâr olmayan ve insanların düşüncelerini özgürce ifade edebileceği bir ortam sağlandığında, odak grup görüşmesi için asgari koşullar oluşturulmuş olur (Krueger & Casey, 2000, s. 4-5).

Adıyaman ve İstanbul şehirlerinde yaşayan üniversite öğrencilerinden her biri altı katılımcıdan oluşan iki odak grubu oluşturulmuştur. Odak grup görüşmeleri, 24 Nisan 2024 tarihinde İstanbul'da İbn Haldun Üniversitesi'nden katılımcılarla, 2 Mayıs 2024 tarihinde ise Adıyaman'da Adıyaman Üniversitesi'nden katılımcılarla gerçekleştirilmiştir. Her iki şehirde oluşturulan odak grup katılımcıları da her biri 18-24 yaş aralığında, Yeni Medya ve İletişim, Psikoloji ve Dış Ticaret bölümlerinden toplam 12 gönüllü olan üniversite öğrencilerinden oluşmaktadır (Tablo 1). İki farklı şehirden katılımcılar belirlenmesindeki amaç bölgesel ve kültürel farklılıkların ve/veya benzerliklerin tartışmada dikkate alınmak istenmesidir.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özellikleri

Katılımcı	Şehir	Cinsiyet	Yaş
K1	Adıyaman	Erkek	24
K2	Adıyaman	Kadın	20
K3	Adıyaman	Kadın	19
K4	Adıyaman	Erkek	20
K5	Adıyaman	Erkek	20
K6	Adıyaman	Kadın	24
K7	İstanbul	Kadın	18
K8	İstanbul	Kadın	19
K9	İstanbul	Erkek	22
K10	İstanbul	Erkek	20
K11	İstanbul	Erkek	19
K12	İstanbul	Kadın	23

Tartışma konuları, yumuşak güç unsurlarının aile iletişim dinamiklerine entegrasyonunu araştırmak, geleneksel olarak diploması ve nüfuzla ilişkilendirilen stratejilerin aile ilişkilerini nasıl geliştirebileceğini ve çatışmaları çözebileceğini keşfetmek üzere tasarlanmıştır. Katılımcılara öncelikle sert güç ve yumuşak güç kavramlarının tanımlaması yapılmıştır. Katılımcılardan, aile içi etkileşimlerde yaygın olarak bulunan yumuşak güç unsurlarını ve bu unsurların aile içindeki günlük iletişimde nasıl ortaya çıktığını konuşmaları istenmiştir. Katılımcılardan ailelerin yumuşak güç unsurlarını iletişim kalıplarına dahil etme konusunda karşılaştıkları zorluklar hakkında konuşmaları beklenmiştir. Katılımcılardan, aile iletişiminde yumuşak güç yaklaşımlarının benimsenmesinin, aile birimi içinde daha sürdürülebilir ve tatmin edici ilişkilere yol açabileceğine inanıp inanmadıkları sorulmuştur. Katılımcılara, ailelerin iletişim ve karar alma süreçlerinde yumuşak güç unsurlarının kullanımını artırmalarına hangi strateji veya uygulamaların yardımcı olabileceği konusunda konuşmaları istenmiştir. Katılımcılardan, yumuşak güç unsurlarının kullanımının aile dinamiklerini olumlu yönde etkilediği veya kendi aileleri ya da tanıdıkları birileri içindeki çatışmaları çözdüğü kişisel deneyimlerini paylaşmaları istenmiştir.

Her iki grup tartışması da yazılı ve görüntülü olarak kaydedilmiş, görüşmeler niteliksel bir yöntem olan tematik analiz yöntemi ile analiz edilmiştir. Veriler, MAXQDA nitel veri analiz yazılımı kullanılarak kodlanarak üç temaya (iyi iletişim becerileri, paylaşım, değer verme ve

saygı duyma) ayrılmıştır. MAXQDA, nitel veri analizi için kullanılan bir analiz programı olup, metin, ses ve video verilerini analiz etme imkânı sunmaktadır. Yazılım, kullanıcıların veri setlerini sistematik bir şekilde kodlamasına, kategorilere ayırmasına ve içerik analizini gerçekleştirmesine olanak tanımaktadır. Ayrıca, yapay zekâ destekli analiz araçları sayesinde, büyük veri kümeleri üzerinde daha hızlı ve etkili analizler yapılabilen, bu da araştırmacılara derinlemesine tematik çıkarımlar yapma olanağı sağlamaktadır.

İki bağımsız araştırmacı arasında kodların güvenilirliği kontrol edilmiştir. Adıyaman'da gerçekleşen odak grup görüşmesi 41 dakika, İstanbul'da gerçekleşen odak grup görüşmesi 83 dakika sürmüştür. Katılımcıların akademik geçmişleri, görüşmelerin derinliği ve katılımcıların konuya olan ilgileri, görüşme sürelerinin uzamasına ya da kısalmasına etki eden faktörler arasında yer almaktadır.

Bulgular

Aşağıdaki bulgular katılımcıların aile iletişimde kullanılan yumuşak ve sert güç unsurlarını değerlendirirken kullandıkları yargıları açıklamaktadır. Odak grup tartışmalarında aile ilişkilerinde kullanılan yumuşak güç ve sert güç türleri aşağıdaki gibi belirlenmiştir (Tablo 2).

Odak grup tartışmalarında aile ilişkilerinde kullanılan yumuşak güç ve sert gücün beş temel farklılığı belirlenmiştir (Tablo 3).

Tablo 2. Aile ilişkilerinde kullanılan sert ve yumuşak güç türleri

Sert güç	Yumuşak güç
Baskı/ Yasak/ Şiddet/ Ceza/ Hediye/ Para/ Ödül	İyi iletişim becerileri/ Değer verme ve saygı duyma/ Paylaşım

Tablo 3. Aile ilişkilerinde kullanılan sert ve yumuşak gücün etkilerinin karşılaştırılması

Sert güç	Yumuşak güç
Kısa vadeli	Uzun vadeli
Direnç ve isyana neden olma	Sevgi, saygı, sadakat ve bağlılık oluşturma
Psikolojik gerginlik ve mutsuzluk yaratma	Psikolojik rahatlık ve mutluluk oluşturma
İlişkilere zarar verme, aile bağlarının zayıflaması	Sağlıklı, sürdürülebilir ve güçlü ilişkiler doğurma
Özgüveni zedeleme	Özgüveni destekleme

Aile ilişkilerinde baskı, yasak, şiddet, ceza, zorlayıcı yöntemler şeklinde kullanılan sert gücün kısa vadeli etkisinin olduğu, direnç ve isyana neden olduğu, psikolojik gerginlik ve mutsuzluğa yol açtığı, ilişkilere zarar verdiği ve aile bağlarını zayıflatmış ve özgüveni zedelediği belirlenmiştir. Medyanın sert güç kullanımını olumlu gösterme eğiliminde olduğu görüşü yaygındır. Medyada sert güç uygulayan bireylerin, toplum tarafından rol model olarak alındığı düşünülmektedir. Ataerkil aile yapılarında yumuşak gücün bir otorite kaybı olarak görüldüğü, günümüz ailelerinde ise iletişim biçimlerinin değiştiği, yumuşak gücün de uygulandığı ve karşılıklı anlayışın geliştiği düşünülmektedir. İkna, empati, değer verme, teşvik etme, anlayış, sevgi, nezaket olarak kendini gösteren yumuşak gücün ise uzun vadeli etkisinin olduğu, sevgi, saygı, sadakat ve bağlılık oluşturduğu, psikolojik rahatlığa ve mutluluğa yol açtığı, sağlıklı, sürdürülebilir ve güçlü ilişkiler doğurduğu ve özgüveni beslediği belirtilmektedir. Belli ölçüde motivasyon amacıyla çeşitli ödüller verilmesi ya da küçük ceza gibi uygulamalar, ilişkilere zarar veren sert güç uygulamaları olarak değerlendirilmemektedir. Ama bu unsurların birincil rol oynadığı ilişkilerde yumuşak güç unsurları da zayıfsa kısa vadeli ve sağlıklı ilişkiler kurulmaktadır. Bu nedenle katılımcılar sert ve yumuşak gücün dengeli kullanılması gerektiği görüşünde birleşmektedirler.

Bu noktada, katılımcıların konuya ilişkin farklı görüş ve değerlendirmeleri daha ayrıntılı bir şekilde ele alınmaktadır. Aşağıda, güç kullanımı geniş bir perspektifle ele alınmış, sert güç, yumuşak güç ve akıllı gücün dengeli bir şekilde kullanılması gerektiği fikrini destekleyen ve bu güç türleriyle ilgili çeşitli bakış açılarını ortaya koyan katılımcı görüşlerine yer verilmiştir.

K1: Çikolata, hediyeler ve benzeri mutluluk ve bağlılık oluşturmuyor. Sadece beklenti devam ediyor.

K8: Baskı her zaman kısa sürelidir. Yani bir insana baskı yapabilirsin ama bir gün yani bu baskının her zaman bir karşılığı vardır ve her zaman karşılığı da yıkıcı olur. Ama ortak özelliklerden gitmek, cazibe merkezi haline getirmek, kişiyle ortak bir paydada buluşmak, konuşarak anlaşarak herhangi bir baskı unsuru kullanmadan, kendini zorunlu ve zorlama gücü hissetmeden bir şeyler olduğu zaman, yani katılım olduğu zaman, her zaman bu beraberinde bağlılığı, sadakati, birbirine saygıyı da getirir. Küçük yaşta baskı gören bireyler, belli bir yaşa geldikten sonra sorgulamaya başlar, kendi kararlarını almak ister. Bireyler bu baskıdan uzaklaşmak ister ve aile içi ilişkileri zedelenir samimiyet ve hoşgörü azalır ve ilişkiler parçalanma noktasına gider.

K12: Aile içinde bazen çocukları susturmak ya da yanına almak için maddi değeri olan veya oyalayıcı birtakım araçlar kullanılır; istedikleri olmadığında ise bağırma, şiddet, sevgiden ya da maddi şeylerden mahrum bırakma gibi yöntemlere başvurulur. Bu durumun nesilden nesile aktarıldığını düşünüyorum. Bu iletişim ve davranış kalıpları aileden gelebildiği gibi, medya araçları ile de aktarılabilir. Sert gücün yoğun olduğu ailelerde büyüyen çocuklar da ileride benzer aileler kuruyor, duygusal açıdan sıkıntılı ve şiddete meyilli bireyler olabiliyorlar.

K3: Birçok aile kendi ebeveynleri iletişimde yumuşak güç kullanmadıkları için nasıl yapacaklarını bilmiyorlar ya da yumuşak gücü bir zayıflık olarak görüyorlar.

K2: Aile içine bu güçler bence çocuktan ebeveynlere doğru aynı zamanda. Çocuklar ya da genç yetişkinler taleplerini aile büyüklerine ilettikleri zaman yumuşak güç kullanılmalıdır. Bir onayına başvurmak, kafadaki beklenti ve talebe dair olumlu tezler ile ikna etmek ve karşı tarafın düşüncesine değer vererek bunu ona yansıtmak bence en güzel yumuşak güç örneği.

K6: Baskıcı ve sert gücün hâkim olduğu ailelerde büyümüş çocuklar, yumuşak gücü kullanma noktasına evrildiği zaman problemler başlıyor. Yumuşak gücün yoğun kullanıldığı ailelerde aile ilişkileri kuvvetleniyor. Bu ilişkinin sürdürülebilirliğini ve ömrünü uzatıyor. Empati ve anlayış otomatik olarak zaten bir şekilde öğreniliyor ve insanı bir şekilde geliştiriyor. İnsanları bireysel olarak anlamak, onlarla samimi iletişim kurabilmek, ihtiyaçlara göre hızlı kararlar alabilmeyi beraberinde getiriyor. Bu yumuşak gücün kullanıldığı ailelerde yetişen bireyler arasında bu noktada daha uzun ömürlü ilişkiler kurulmakta, ilişkiler daha başarılı olmakta, insanlarla kurdukları ilişkileri devam ettirmekte daha da iyi noktaya gelmektedir.

K9: Herhangi bir yumuşak güç iletişimiyle yetişmeyen bireyler, kendi hayatlarını ya da yuvalarını kurduktan sonra daha uzak kalmayı tercih ediyorlar, daha az arayıp soruyorlar, daha az ilgileniyorlar.

K10: Birebir konuşma yolu bence en güzel yol. Aile bireylerini dinlemek, empati yapmak, yeri geldiğinde övmek, takdir etmek, motive etmek çok önemli. Çok ufak bir başarı olsa bile onu övmek yani bireyin o başarısını övmek, göstermiş olduğu emeği sarf etmiş olduğu çabayı hatırlatmak, vurgulamak birer değer göstergesi. Bir zorlukla, başarısızlıkla ya da problemle karşılaşıldığında da yine motive edici sözlerle bireye yanında olduğunu hissettirmek gerekiyor. O yumuşak gücü, o aile desteğini ve ailesinin yanında olduğunu hissedecek, ailesinin her zaman onu desteklediğinin farkında olacaktır. Çocuklarla bir arkadaş gibi, bir birey gibi görerek, sosyal rolleri bazen bir kenara bırakarak empatik iletişim kurmak gerekiyor.

Odak grup görüşmelerine bölgesel farklılıklar açısından baktığımızda ise, İstanbul'da yapılan görüşmede sert güç ve yumuşak gücün aile içi dinamikler üzerindeki etkilerini, empati, saygı, sevgi ve aile içi rollerle daha geniş ve detaylı bir şekilde ilişkilendirdiği görülürken, Adıyaman'daki görüşme daha öz ve direkt bir şekilde aynı konulara değinmektedir. İstanbul'daki görüşme daha fazla örnek olay ve kişisel deneyim içerirken, Adıyaman'daki görüşme ise daha genel prensipler ve öneriler üzerine odaklanmaktadır. Adıyaman'daki görüşme, sert güç ve yumuşak gücün dengeli kullanımının önemine özellikle vurgu yaparken, İstanbul'daki görüşme bu dengeyi dolaylı olarak ele almaktadır. İstanbul'daki görüşme, toplumsal normlar ve medyanın sert gücü nasıl rol model olarak sunduğu konusuna değinirken, Adıyaman'daki görüşme bu konuya odaklanmamaktadır. Her iki odak grup görüşmesi de sert güç ve yumuşak güç kullanımı, ödüllendirme ve cezanın dengesi, empati ve aile içi iletişim konularında benzer temaları işlemektedir.

Odak grup tartışmalarında, aile içi iletişimde üç yaklaşım yumuşak güç bağlamında değerlendirilmiştir: 1) iyi iletişim becerileri, 2) değer verme ve saygı duyma 3) paylaşım.

Katılımcılar, iyi iletişim becerilerine sahip ve birbirleriyle açık bir şekilde iletişim kurabilen bireyler arasında karşılıklı ikna süreçlerinin geliştiğini ifade etmişlerdir. Sosyal rolleri bir kenara bırakarak ve güvene dayalı ilişki ve iletişim biçiminin, karşılıklı anlayış geliştirdiğini düşünmektedirler. Katılımcılar, sen dili yerine ben dilinin kullanıldığı ve empatik bir iletişimin uzun vadeli sağlam ilişkilere zemin hazırladığını söylemişlerdir:

K8: En büyük yumuşak güç her zaman karşılıklı muhabbetir. Yumuşak gücün ilişkiye yansması zaten bir karşılıklılık üstünde kurulu olmalı ve sizden sadece beklenti içerisinde olmak yerine karşı tarafın da bir şeyler yapabilmesi gerekiyor. Tarafların birbirinden karşılıklı beklentileri vardır. Bu beklentileri fark ederek ve sağlıklı bir iletişim içinde ilişki dinamiğini kurmak gerekir. Açık iletişim de bu süreçte çok önemlidir. Muhabbetin, karşılıklı fikir alışverişinin ve saygının olduğu bir ilişkide zaten sürdürülebilirlik sağlanır.

K1: Empati, karşılıklı arayıp sormak, şefkatle büyüyen ve iletişimle yetişen birey, ileride de aynı şekilde ebeveynlerine yaklaşır. Yani karşılıklı diyalog önemli.

K11: Empati yaparak, yani kendisini karşısındakinin yerine koyarak, onun penceresinden düşünüp hissedebilmeye çalışarak iletişim kurduğunda, karşılıklı anlayış ve saygı da artmaktadır. Empatiyle yetişen bireyler, daha sağlıklı ilişkiler kurabilmekte ve çevresine karşı da aynı iletişim tarzını uygulamaktadır.

K9: İletişim ve anlayış tek taraflı olmamalı, tüm aile bireyleri birbirine empati kurarak yaklaşmalı.

K10: Empati yapıldığı zaman aslında bir nevi yumuşak güç kullanılmış oluyor. Ama empati gerçekleşmediği zamanlarda da sert güç kullanılıyor. Konuşmalarda empati ve anlayış olmadığı zaman ya tartışmayla ya da konunun kapanması ile sonuçlanıyor.

Katılımcılar, tavsiyede bulunurken ya da fikir beyan ederken nazik ve yapıcı olmak, önerileri makul bir şekilde sunmak ve rol model olmaya çalışmanın gelecekteki ilişkilerin şekillenmesinde önemli bir rol oynadığını düşünmektedirler. Katılımcılar, açıklamalar yaparak, olası olumsuz sonuçlara ışık tutarak, kendilerinden örnekler vererek ikna süreçlerinin sert güç yöntemlerine göre daha kalıcı bir şekilde gerçekleştiğini düşünmektedirler. Çoğu katılımcı, belirli kurallar oluşturulmasının ve tüm aile üyeleri tarafından bu kuralların benimsenmesinin, işlerin ve ilişkilerin düzenlenmesinde yardımcı olduğunu düşünmektedir. Katılımcılar, sağlıklı iletişimin bu kurallar çerçevesinde sert güç yöntemlerine başvurmadan gerçekleşebileceğini düşünmektedir:

K1: Açıklama ve katılım sayesinde, bağırarak karşı tarafı bir anda sindirerek değil, davranışlar karşısında karşılaşılabilecek sonuçlar gösterilerek saygı kazanılabilir. Bireylere konuşma hakkı vererek hem de onlara bazı şeyleri açıklayarak kendilerini değerli hissetmeleri sağlanabilir. Saygı ve hürmet de kendiliğinden gelir. Bu her iki taraf için de doyum ve mutluluk sağlıyor bence. Karşılıklı konuşmak yani karşılıklı bir iletişim.

K8: Tavsiyeleri ve yönlendirmeleri tatlı tatlı konuşarak, artısını ve eksisini anlatarak yapmalı. O an çocuklar hak

vermesi bile, ileride ailesine hak vermeye ve kabullenmeye yani iknaya uğruyor. İnsanlar hep baskıdan kaçıyorlar. Birey görmediği şefkati gösteremez.

K9: Bağırıp çağırmak yerine, bireyler arası anlayışı iletişim olmalı. Aile meclisleri oluşturmali.

K5: Aile içinde ilgi ve iletişim eksikliği olan bir tanıdığımız vardı. Zamanla kötü arkadaş ortamı ve kötü alışkanlıkları gelişti. Baskılama, eve kapatma ve benzeri sert güç kullanarak kötü ortam ve alışkanlıklarından kurtarmaya çalıştılar ama başarılı olamadılar. Sonrasında tatlı dil ve ilgi ile bu kişiyi tedaviye ikna ettiler.

K2: Benim annesi ve babası ayrı bir kuzenim var. Annesi başka birisiyle evlendi. Üvey babası ile o kadar iyi ve o kadar sağlıklı bir iletişimi var ki kuzenim çok olumlu yönde değişti. Üvey babanın kendisinden örnekler vererek, tatlı tavsiyeler ile, bir şeyleri gerekçelendirerek anlatması kuzenim üzerinde çok olumlu bir etki oluşturdu.

Bazı katılımcılar, aile içinde farklı bireylere farklı güç yaklaşımları ve farklı iletişim kalıpları ile yaklaşıldığını ifade etmişlerdir.

K2: Babam abimle iletişiminde daha çok sert güç kullanmaktayken, benimle olan iletişiminde daha yumuşak iletişimi tercih etmektedir. Bu durum üzerinde benim de empatik bir insan olmamın rolü olduğunu düşünüyorum. Babamı anlayabiliyorum ve ona göre davranabiliyorum.

K8: Babamın diğer kız kardeşim ile kurduğu iletişim tamamen farklı. Ben 'beden dilini' kullandığım için ve fikir alışverişine başvurduğum için babamın da benimle iletişime geçerken daha çok yumuşak güç kullandığını düşünüyorum.

Değer Verme ve Saygı Duyma

Katılımcılar, insanların değer gördükleri yerlerde varlık göstermek istediğini düşünmektedir. Karşılıklı anlayışa önem vermek, şefkat, ilgi, sevgi ve özen göstermek, övmek, takdir etmek ve motive etmek değer vermenin birer göstergesi olarak değerlendirmiştir. Çocuklara ve genç yetişkinlere belirli konularda tercih hakları sunma ve kendi kararlarını verebilmeleri için imkân oluşturma ve tercihlerine saygı duymanın da bir değer göstergesi olduğunu düşünmektedirler. Saygı ve değer gören bireylerin özgüvenlerinin de olumlu yönde geliştiğini düşünmektedirler. Katılımcılara göre, tüm aile bireylerinin ortak karar alma süreçlerine katılması, fikirlerini özgürce belirtebilmeleri, fikirlerine saygı gösterilmesi ve düşüncelerine değer verilmesi diğer aile bireyleri ile kalıcı ve sağlam ilişkiler oluşturmaktadır:

K8: Ailelerin gelişiminde de aile dediğimiz kavram ataeril sistemde bile dönem dönem değiştiğini düşünüyorum. Sana ayrı bir birey gibi davranılmaya başlandığında, karşı tarafta bazı konularda zıtlaşmak yerine uyum sağlamayı ve dinlemeyi seçebiliyor. Babamın iletişimi değiştiği zaman yumuşadığı zaman o sert ve otoriter güçten bağımsız daha çok dinleme ve onun görüşünü ve benzeri alma isteği geliyor. Ataeril aileler yumuşak gücü, güç kaybı olarak otorite kaybı olarak görüyor ve bu nedenle genelde sert güce başvuruyorlar.

Aile ilişkilerine yumuşak güç girdiği için çok daha iyi ilişkiler ortaya çıkıyor.

K9: İnsanlar arasındaki en temel ihtiyaç, var olabilmek ve varlık gösterebilmektir. Siz sert güç kullandığınız zaman karşınızdaki insanı tamamen pasif hale getiriyorsunuz ve oradaki varlığına aslında son veriyorsunuz. Yıllarca o ilişki için hiçbir emek sarf etmemiş, o ilişki için hiçbir rol kendi isteğiyle üstlenmemiş bir bireyden yıllar sonra bir şey yapmasını bekliyorsunuz. Hiçbir şey beklememelisiniz. İnsan varlığını değer gördüğü yerde gösterir. Bu değer bireysel açıdan sevgidir, saygıdır ve güvendir. Ama sevgi, saygı ve güven olmadığı zaman sürdürülebilir ilişkiler kurulamıyor.

K10: Birey daha çok ilgi, sevgi ve değer gördüğü yere doğru kayıyor. O açıdan sert gücün hiçbir şekilde sürdürülebilir tarafı yok.

K1: Sürekli ödüllendirme, davranışın sadece ödüle bağlı yapılmasına neden olur.

K3: İlgi ve sevgi görme temel duygusal ihtiyaçlardır ve hiçbir şekilde giderilemez.

K7: Değer vermek çok önemli.

K2: Sevgi, bol sevgi, o sevgiyi başka yerde aramayacak.

K5: Sevgiyi göstermek lazım. Temel ihtiyaç ve duygulardan mahrum bırakmamak gerekiyor.

K4: Saygı ve ahlak çerçevesinde yetiştirmek ve iletişim kurmak önemli.

K9: Ben küçükken bizim aile ortamlarında, aile meclislerinde, büyüklerin olduğu yerde bazı konular hakkında konuşulurken ben de katılım sağlıyordum, fikir beyan ediyordum, sözlerim dinleniliyordu. Bu durum özgüvenimi inanılmaz geliştirdi. Diğer alanlarda da beni başarıya taşıdı. Benim bazı şeyleri kendi deneyimlememi sağlayarak, beni desteklediler. Değer gördüğümü hissettim. Şimdi ben de aynı şekilde aileme değer gösteriyorum. Aile geleneğinin de ileride böyle devam edeceğini düşünüyorum.

K8: Genelde bir karar vermem gerektiği zaman, karar verme aşamasında ailem görüşlerini belirtir. Fakat bu hayatı benim yaşayacağımı ve en son kararı benim vereceğimi söylerler. Hangi kararı verirsem vereyim, yanımda olduklarını belirtirler.

K10: Bence bu süreçler de karşılıklı. Çocuklar ya da genç yetişkinler, bir karar alma sürecinde ebeveynlerini ve diğer aile üyelerini sürece dahil ettikleri zaman, onların varlıklarını kabul etmiş olurlar. Bence bu da bir yumuşak güçtür. Yani yumuşak güç sadece yukarıdan aşağıya işlemez. Sağlıklı ve değer veren bir iletişim diliyle ikna süreci de beraberinde gelir.

Paylaşım

Katılımcılar, aile bireylerinin birbirlerine zaman ayırmasını, birlikte vakit geçirmesini, çeşitli aktiviteler yapmasını ve birlikte sosyalleşmesini bir yumuşak güç olarak değerlendirmektedir.

Bir katılımcı ise, sağlam ilişki ve iletişim temeli olmadan gerçekleşen bu tarz aktiviteleri yumuşak güç olarak değerlendirmemektedir:

K8: İyi ilişki temeli yoksa aktiviteler ve benzeri unsurlar pek fayda etmez. Arada sert ve mesafeli bir ilişki varsa zaten karşılık pek yakınlık kurulamıyor ve pek keyifli aktiviteler gerçekleşmiyor. Aktivitelerin tek başına ilişki şekli olmadan işe yaradığını açıkçası düşünmüyorum.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Burada özetlenen bulgular, yumuşak güç yaklaşımının aile içi iletişim ve aile içi ilişkiler için neden önemli olduğuna ilişkin ayrıntılara dikkat çekmektedir. İkna, empati, değer verme, teşvik etme, anlayış, sevgi, nezaket olarak kendini gösteren yumuşak gücün uzun vadeli etkisinin olduğu, sevgi, saygı, sadakat ve bağlılık oluşturduğu, psikolojik rahatlığa ve mutluluğa yol açtığı, sağlıklı, sürdürülebilir ve güçlü ilişkiler doğurduğu ve özgüveni beslediği görülmektedir. Bu bulgular, iyi iletişim becerileri, değer verme ve saygı duyma ve paylaşım olmak üzere üç başlık altında incelenmiştir. Yumuşak gücün etkin bir biçimde kullanılması, aile içinde yaşanan çatışmaların çözümünde uzun vadeli olumlu etkiler yaratmaktadır. Bu durum, aile bireyleri arasındaki uyumu ve dayanışmayı artırıcı bir rol oynamaktadır. Paylaşım ve empati, sağlıklı aile içi iletişimde temel unsurlar olarak öne çıkmaktadır. Bu iki unsur, aile bireyleri arasındaki ilişkilerin derinleşmesine ve güvenin inşa edilmesine katkı sağlamaktadır.

Özellikle otoriter ebeveynlik bağlamında, yumuşak gücün etkisini sınırlandıran çeşitli engellerin ortaya çıkabileceği ve bazı ailelerde yumuşak gücün etkili olamayacağı görülmektedir. Bu noktada Gordon (1997), aile içi iletişimde sıkça rastlanan bazı tutumların iletişimi olumsuz etkilediğini belirtmektedir. Emir vermek, yönlendirmek, uyarmak, gözdağı vermek, ahlâk dersi vermek, öğüt vermek, çözüm ve öneri sunmak, nutuk çekmek, yargılamak, eleştirmek, suçlamak, aynı fikirde olmak, ad takmak, alay etmek, tanı koymak, duyguları paylaşmak, sorgulamak, sözünden dönmek, oyalamak ve konuyu saptırmak gibi davranışlar, bireyler arası sağlıklı iletişimi sekteye uğratarak yumuşak gücün işlevselliğini sınırlandırmaktadır.

İstanbul'daki görüşme, sert güç ve yumuşak güç kullanımı, ödüllendirme ve cezanın dengesi, empati ve aile içi iletişim konularında benzer temaları işlemektedir. Ancak, İstanbul'daki görüşme daha geniş kapsamlı ve detaylı iken, Adıyaman'daki görüşme daha öz ve direkt bir yaklaşımla konuları ele almaktadır. İstanbul'daki görüşme daha fazla kişisel deneyim ve örnek olay içerirken, Adıyaman'daki görüşme daha genel prensipler ve öneriler sunmaktadır. Adıyaman'daki görüşme ayrıca, güç kullanımında dengeye ve "akıllı güç" kavramına özel bir vurgu yapmaktadır.

Olson ve DeFrain'e (2000) göre eğer bir aile iyi iletişim becerilerine sahipse, aile bütünlüğü ve aile uyumu daha yüksek olur. Yumuşak güç, aile içi iletişimde önemli bir rol oynamaktadır ve Virginia Satir'in (Cüceloğlu, 2011, s. 63-66) belirttiği beş temel özgürlükle doğrudan ilişkilidir. Bu özgürlükler: anlık algılama ve gözlem özgürlüğü, kendi düşüncelerini özgürce ifade etme özgürlüğü, kendi

duygularını serbestçe ifade etme özgürlüğü, istediği şeyleri isteme veya reddetme özgürlüğü ve kendi benliğini gerçekleştirme özgürlüğüdür. Yumuşak güç, ikna, empati ve anlayış gibi unsurlar aracılığıyla, aile bireylerinin bu özgürlükleri yaşamalarına olanak tanımaktadır. Ailede bu özgürlüklerin tanınması ve desteklenmesi, yumuşak güç yaklaşımının bir parçasıdır. Aile üyelerinin birbirine değer vermesi ve saygı duyması, bu özgürlüklerin korunmasına ve bireylerin kendilerini güvende hissetmelerine yol açmaktadır. Aile içindeki yumuşak güç kullanımı, her bireyin kendini ifade edebilmesini, duygularını ve düşüncelerini paylaşabilmesini, istek ve ihtiyaçlarını özgürce dile getirebilmesini sağlamaktadır. Bu da ailede sevgi, saygı, sadakat ve bağlılık oluşturmada, psikolojik rahatlık ve mutluluğa katkıda bulunmakta, sağlıklı, sürdürülebilir ve güçlü ilişkiler doğurmaktadır.

Cüceloğlu (2011), sağlıklı aile düzeninde her bireyin görev ve sorumluluklarını doğal bir şekilde yerine getirdiğini, aralarında olumlu duygusal bağlar bulunduğunu ve kişilerin bağımsız olmalarına rağmen birbirlerine istekle ve memnuniyetle yardım ettiklerini vurgulamaktadır. Cüceloğlu (2011), ailelerin karşılaşması gereken yedi temel ihtiyaçtan bahsetmektedir: değerli hissetme, güven ortamı, yakınlık ve dayanışma duygusu, sorumluluk duygusu, mücadele etme ve başarıma, kendini gerçekleştirme ve manevi yaşamın temellerini oluşturma ortamı. Yumuşak güç, aile içi iletişim ve ilişkilerde kritik bir rol oynamakta ve Cüceloğlu'nun belirttiği temel ihtiyaçların karşılanmasına katkıda bulunmaktadır. İkna, empati, değer verme, teşvik etme ve anlayış gibi yumuşak güç unsurları, aile bireylerinin kendilerini değerli ve güvende hissetmelerini sağlar, yakınlık ve dayanışma duygusunu pekiştirir. Bu yaklaşım, bireylerin sorumluluk duygusunu ve kendini gerçekleştirme arzularını desteklerken, manevi yaşamın temellerini de oluşturur. Bu şekilde, yumuşak güç aile içinde sevgi, saygı ve bağlılığı güçlendirir, sağlıklı ve sürdürülebilir ilişkiler geliştirir.

Çalışma bulguları ışığında, ebeveynler ve diğer aile bireyleri arasındaki iletişimin güçlendirilmesine ve daha uyumlu bir aile yapısının oluşturulmasına katkı sağlayabilecek öneriler aşağıda sunulmaktadır:

- Aile bireyleri arasındaki empatiyi geliştirmek ve sağlıklı iletişim becerileri kazandırmak için empati çalışmaları düzenlenmelidir.
- Aile içi iletişimi geliştirmek ve güçlendirmek için eğitim programları oluşturulmalı ve yumuşak güç temelli ebeveynlik atölyeleri açılmalıdır.
- Aile üyelerinin karar alma süreçlerine dahil olmasını teşvik eden yöntemler uygulanmalıdır. Bu, bireylerin kendilerini daha değerli hissetmelerine ve ailenin ortak hedeflerine katkı sağlamalarına yardımcı olacaktır.
- Ebeveynler ve genç bireyler için aile içi etkili iletişim, empati ve problem çözme becerileri konularında eğitim programları düzenlenmelidir.
- Aile bireylerinin bir araya gelerek paylaşımda bulunabileceği sosyal ve kültürel etkinlikler teşvik edilmelidir. Bu etkinlikler, aile içindeki bağları güçlendirecektir.

- Ailelerin profesyonel destek alabileceği danışmanlık hizmetleri yaygınlaştırılmalıdır. Bu hizmetler, aile içindeki çatışmaların daha etkin bir şekilde ele alınmasını sağlayabilir.

Gelecekte yapılacak araştırmalarda farklı yaş grupları ve sosyoekonomik düzeylerden bireylerin sürece dahil edilmesi, elde edilen bulguların genellenebilirliğini ve kapsamını artıracaktır. İlerleyen araştırmalarda daha geniş örneklemelerle çalışmak, farklı kültürel ve toplumsal bağlamları karşılaştırmak, yumuşak gücün aile ilişkilerindeki etkisini daha derinlemesine analiz etmeye katkı sağlayacaktır.

Extended Summary

This study explores the role of soft power strategies in family relationships, aiming to enhance harmony and foster sustainable interactions. The study investigates how three key soft power strategies—effective communication, respect, and sharing—are applied in family dynamics. It is hypothesized that families who employ these strategies will experience stronger, healthier, and more enduring relationships. Soft power, traditionally associated with diplomacy, is examined in the context of everyday family communication, offering insights into how these strategies can improve conflict resolution and promote positive family engagement.

Two focus groups, each consisting of six university students, were formed in Adıyaman and Istanbul. The participants, aged 18-24, were volunteers from diverse academic disciplines, including New Media and Communication, Psychology, and Foreign Trade. The purpose of selecting students from two cities was to account for regional and cultural differences, providing a broader perspective on applying soft power in family communication.

The study aimed to explore how elements of soft power, such as persuasion, empathy, and respect, could enhance family communication. Participants were introduced to the concepts of hard power (coercion, force, and punishment) and soft power (persuasion, empathy, and understanding) before discussing their experiences with both in family settings. The interviews were recorded and analyzed using thematic analysis, with the data categorized into three themes: communication, sharing, and respect.

The findings revealed that hard power, such as coercion and punishment, leads to short-term effects, rebellion, and weakened family ties. These methods can undermine relationships and cause psychological tension. In contrast, soft power—through persuasion, empathy, and appreciation—fosters long-term benefits, such as psychological comfort, loyalty, and sustainable relationships. Soft power was identified as crucial for building trust and enhancing emotional stability within families.

Participants emphasized the need for a balanced approach, combining both hard and soft power. They acknowledged that hard power might be necessary in certain situations, but over-reliance on it can damage family relationships. When used together, soft and hard

power create a more effective and healthy family dynamic. The three key strategies—good communication, respect, and sharing—were crucial for strengthening family ties.

Soft power plays a critical role in fostering love, respect, and commitment within families. Effective communication, empathy, and mutual respect build trust and harmony, ensuring long-term relationship stability. The findings suggest that soft power helps individuals express themselves freely, contributing to stable family dynamics. Families that engage in open dialogue, respect each other's perspectives, and share experiences are more likely to create lasting, healthy relationships.

Soft power enhances family communication, strengthens bonds, and promotes psychological well-being. It allows family members to navigate challenges together and resolve conflicts constructively, leading to stronger emotional connections and increased loyalty. A balanced approach to power—combining both soft and hard power—is key to maintaining harmony and resolving conflicts effectively.

In conclusion, incorporating soft power strategies like communication, empathy, respect, and sharing can significantly improve family dynamics. These strategies contribute to long-term psychological comfort, stronger relationships, and healthier family environments. Further research could explore how soft power applies across different cultural contexts and family structures to enhance its effectiveness.

Kaynakça

- Baldwin, D. A. (1979). Power analysis and world politics: New trends versus old tendencies. K. E. Knorr (Ed.), *Power, strategy and security: A World Politics reader* içinde. Princeton University Press. <https://doi.org/10.2307/j.ctt1m322v4.5>
- Bıçakçı, İ. (2002). *İletişim ve halkla ilişkiler: Eleştirel bir yaklaşım*. MediaCat.
- Cristo, D. A. (2005). Soft power: The means to success in world politics. *The American Economist*, 49 (2), 99–100.
- Cüceloğlu, D. (2011). *İçimizdeki çocuk*. Remzi Kitabevi.
- Davies, P. (1991). *Status: What it is and how to achieve it*. Piatkus.
- Dökmen, Ü. (1994). *İletişim çatışmaları ve empati*. Sistem Yayıncılık.
- Fan, Y. (2008). Soft power: Power of attraction or confusion? *Place Branding and Public Diplomacy*, 4(2), 147–158. <https://doi.org/10.1057/palgrave.pb.6000088>
- Gordon, T. (1997). *Aile iletişim dili* (E. Aksay, Çev.). Sistem Yayıncılık.
- Gülveren, Ö. B. (2024, Eylül). Şermin Yaşar'ın *Söyleme Bilmesinler* romanında aile içi ilişkiler ve aidiyet. *1st International Literature, Language and Educational Research Symposium EDEA 2024* içinde (s. 304).
- Krueger, R. A., & Casey, M. A. (2000). *Focus groups: A practical guide for applied research* (3rd ed.). Sage Publications.
- Nye, J. S. (2017). *Yumuşak güç* (R. İ. Aydın, Çev.). BB101.
- Olson, D. H., & DeFrain, J. (2000). *Marriage and the family: Diversity and strengths*. Mayfield Publishing.
- Oskay, Ü. (2015). *İletişimin ABC'si*. İnkılap Kitabevi.
- Öymen, O. (2005). *Silahlı savaş: Bir mücadele sanatı olarak diplomasi*. Remzi Kitabevi.
- Sillars, A. L. (1995). Communication and family culture. M. A. Fitzpatrick & A. L. Vangelisti (Eds.), *Explaining family interactions* içinde (s. 375–399). Sage Publications.
- Şahin, S., & Aral, N. (2012). Aile içi iletişim. *Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi*, 1(3), 55–66.
- Tulmaç, A. (2024). *Aile içi iletişim iklimi ile kişilerarası iletişim güdülerindeki ilişki* [Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi].
- Uluocak, Ş. (2015). Aile içi iletişim. içinde B. Ş. Kütük & N. G. Ergen (Eds.), *Aile sosyolojisi*. Atatürk Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayını.
- Walch, R. (2004, Ağustos). Soft power: The means to success in world politics. *America*, 2–9.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Yüksel-Şahin, F. (2010). İletişim becerilerine genel bir bakış. A. Kaya (Ed.), *Kişilerarası ilişkiler ve etkili iletişim* içinde (s. 35–68). Pagem Akademi.
- Zıllıoğlu, M. (2014). *İletişim nedir?* Cem Yayınevi.